

EUROPEJSKI
TRYBUNAŁ
OBRACHUNKOWY

PL

Przemówienie

1 grudnia 2020 r.

Przemówienie Klause-Heinera Lehnego, Prezesa Europejskiego Trybunału Obrachunkowego

Prezentacja sprawozdania rocznego Europejskiego Trybunału Obrachunkowego
za 2019 r.

przed Radą Unii Europejskiej (do spraw Gospodarczych i Finansowych)

1 grudnia 2020 r.

Tekstem właściwym jest wygłoszony tekst przemówienia.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Szanowny Panie Przewodniczący!

Szanowni Państwo Ministrowie!

Szanowni Państwo!

Mam przyjemność uczestniczyć w dzisiejszym posiedzeniu wspólnie z Tonym Murphym, członkiem Trybunału odpowiedzialnym za sprawozdanie roczne.

Ostatni rok postawił nas wszystkich przed bezprecedensowymi **wyzwaniami**. Jak zawsze w historii Unii Europejskiej **kryzys** doprowadził jednak do **postępów** i innowacji, które wydawały nam się niemożliwe jeszcze kilka miesięcy wcześniej.

Choć dzisiaj prezentuję przed Państwem sprawozdanie roczne Trybunału Obrachunkowego za rok 2019, nie powinniśmy jednocześnie zapominać o istotnych decyzjach i porozumieniach, które wpłyną na kształt wydatków unijnych i zarządzanie finansami UE **przez kolejne siedem lat**: tych dotyczących nowego długoterminowego budżetu UE, w tym funduszu na rzecz odbudowy Next Generation EU.

Europejski Trybunał Obrachunkowy jako zewnętrzny kontroler UE podjął wszelkie możliwe kroki, by **nieprzerwanie i skutecznie sprawować funkcje kontroli publicznej** w UE pomimo wybuchu pandemii COVID-19.

Co ustalił Trybunał w swoim sprawozdaniu rocznym?

W odniesieniu do wydatków Trybunał szacuje, że **ogólny poziom błędu** pozostał **zasadniczo niezmienny** – z 2,6% w 2018 r. wzrósł do **2,7%** w 2019 r. Jest to oczywiście **dobra wiadomość**. Za tą ogólną wartością kryją się jednak istotne różnice między poszczególnymi obszarami polityki.

W dziale „**Konkurencyjność**” poziom błędu oszacowany przez Trybunał wzrósł (do **4%**), co w dużej mierze wynikało ze zwrotu kosztów niekwalifikowalnych. Jednym z możliwych rozwiązań byłoby z pewnością dalsze uproszczenie złożonych zasad dotyczących kosztów osobowych, na co Trybunał zwraca uwagę od wielu lat. Ponadto Trybunał dokonał przeglądu audytów przeprowadzonych zarówno przez Komisję, jak i audytorów zewnętrznych działających w jej imieniu i stwierdził, że są one jedynie częściowo wiarygodne. Nadal możliwe są zatem postępy w tym zakresie.

W dziale „**Zasoby naturalne**” Trybunał odnotował usprawnienia, dzięki którym szacowany poziom błędu obniżył się do **1,9%**. Ta uwaga odnosi się w szczególności do **płatności bezpośrednich**, które wypłacane są

w dużej mierze w oparciu o zadeklarowaną powierzchnię gruntów rolnych. Poziom błędu w przypadku tych płatności – stanowiących 70%, a więc zdecydowaną większość wydatków w tym dziale – sytuuje się **znacznie poniżej progu istotności**. W obszarach takich jak **rozwój obszarów wiejskich, środki rynkowe, rybołówstwo i działania w dziedzinie klimatu**, na które przypada pozostałe 30% wydatków w tym dziale, nadal występuje jednak **istotny poziom błędu**. Przeprowadzony przez Trybunał przegląd niektórych prac audytowych wykonanych przez instytucje krajowe wykazał, że konieczne są dalsze usprawnienia.

W dziale „**Administracja**” Trybunał **nie stwierdził w tym roku istotnego poziomu błędu**, podobnie jak w dwóch poprzednich latach.

W przypadku działu „**Spójność**” Trybunał oszacował, że poziom błędu wynosi **4,4%**, po uwzględnieniu korekt dokonanych przez władze państw członkowskich. Jest zatem niższy niż w poprzednim roku, ale wciąż przekracza próg istotności. Trybunał dokonał również przeglądu prac **18 krajowych instytucji audytowych**, które odgrywają bardzo istotną rolę w tym dziale w ramach kontroli i uzyskiwania pewności, i **po raz kolejny wykrył błędy, których nie udało się wykryć tym instytucjom**. Jeśli organom krajowym i Komisji udałoby się wprowadzić usprawnienia na tym polu w nadchodzących latach, Trybunał mógłby w większym stopniu polegać na pracach instytucji audytowych w państwach członkowskich i na wynikach tych prac, co stanowiłoby bardzo istotny krok w kierunku usprawnienia systemu kontroli w tym ważnym obszarze wydatków. Obecny stan rzeczy na to jednak nie pozwala. Jestem świadom, że Komisja jest zdeterminowana, by osiągnąć ten cel, ale do urzeczywistnienia tego zamiaru konieczne są również znaczne wysiłki ze strony państw członkowskich.

Dlaczego tak duży nacisk kładę na dział „Spójność”?

Powód ku temu jest prosty – od kilku lat Trybunał wprowadza rozróżnienie między wydatkami, które uznaje za **obarczone wysokim ryzykiem błędu**, w tym w dziale „Spójność”, i tymi, które uznaje za obciążone niskim ryzykiem. W wydatkach obciążonych wysokim ryzykiem występuje istotny poziom błędu szacowany na **4,9%** (w 2018 r. wyniósł on 4,5%).

Co zatem spowodowało ten wzrost w 2019 r.? Pomimo punktowych zmian na lepsze i gorsze nie zaszła żadna **zasadnicza** zmiana w poszczególnych obszarach polityki, a uchybienia w **kontrollach ex post** nie zostały wyeliminowane.

Zwiększył się natomiast do 53% udział wydatków obciążonych wysokim ryzykiem, w szczególności wydatków w dziale „Spójność”. Samo w sobie nie stanowi to problemu – wzrost wydatków w dziale „Spójność” jest pożądany i można się było go spodziewać. Oznacza to jednak, że **w ponad połowie**

populacji objętej kontrolą Trybunału wystąpił istotny poziom błędu. W związku z tym Trybunał wydał w tym roku opinię **negatywną** w odniesieniu do całości wydatków.

Opinia ta wynika z **utrzymujących się w niektórych obszarach problemów systemowych**, które wymagają wyeliminowania. Konieczne są **jasne i proste przepisy** w przypadku wszystkich form finansowania UE, a także **skuteczne kontrole** pozwalające zweryfikować, jak wydatkowane są środki i czy osiągnięte zostały zakładane rezultaty.

Większe znaczenie niż ogólny wniosek lub przesłanie Trybunału mają realia w terenie i wnioski sformułowane przez Trybunał w odniesieniu do poszczególnych obszarów wydatków. Są one **bardzo zróżnicowane** i zachęcam w związku z tym Radę do przyjrzenia się bliżej tym obszarom.

W tym roku Trybunał po raz pierwszy opublikował sprawozdanie dotyczące ogólnych wyników wykonania budżetu UE. To nowe sprawozdanie stanowi część corocznej sprawozdawczości Trybunału i związku z tym zostanie wzięte pod uwagę w procedurze udzielania absolutorium. Jak wynika ze sprawozdania, choć sprawozdawczość UE na temat wyników wciąż się poprawia i staje się bardziej wyważona, wciąż występują problemy. Jakość przeprowadzonych przez Komisję ocen wyników, podobnie jak wyniki faktycznie osiągnięte w ramach unijnych programów wydatków nie są jednoznacznie pozytywne. Ponadto UE musi zadbać o jeszcze większą wiarygodność informacji na temat wyników.

Szanowny Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo!

Obecnie trwa ustalanie założeń na **kolejny okres finansowy**. Wydatki UE mają zostać niemal podwojone w nadchodzących latach. Wobec tego wyzwania **skorzystajmy z naszych dotychczasowych doświadczeń**, aby stworzyć możliwie najlepszy system. Na potrzeby nowego siedmioletniego okresu Unia musi wyciągnąć wnioski, jakie rozwiązania z poprzedniego okresu się sprawdziły, a jakie nie.

W tym kontekście Trybunał musi mieć możliwość **ochrony interesów finansowych UE** przed nieprawidłowościami i nadużyciami. W 2019 r. Trybunał przekazał do OLAF informacje o dziewięciu przypadkach podejrzenia nadużycia wykrytych w trakcie prac kontrolnych. Oczekuję, że Trybunałowi uda się nawiązać równie ścisłą współpracę z Prokuraturą Europejską

Następny długoterminowy budżet UE, obejmujący plan odbudowy dla Europy, ze względu na zupełnie nową skalę **niesie również poważne wyzwania dla Trybunału Obrachunkowego**. Trybunał będzie potrzebował **większych zasobów**, aby móc sprawdzić, czy środki te są wykorzystywane w zrównoważony sposób.

Powinniśmy ponadto wyciągnąć wnioski z dotychczasowych doświadczeń i uruchomić nowy okres finansowy **najszybciej jak to możliwe**. Należy jednocześnie mieć na uwadze, że do końca 2019 r., który jest przedostatnim rokiem wykonania obecnego siedmioletniego budżetu, wypłacono jedynie 40% kwoty środków UE uzgodnionej na ten okres siedmioletni, przy czym w niektórych państwach członkowskich wykorzystano mniej niż jedną trzecią dostępnych środków. **Absorpcja środków UE** w praktyce wciąż stanowi problem, niezależnie od celów lub wymogów ustanowionych na szczeblu politycznym. Kwestia ta przyczyniła się do dalszego wzrostu kwoty zobowiązań pozostających do spłaty, która na koniec 2019 r. wyniosła niemal 300 mld euro. Problem ten należało będzie rozwiązać w nowych WRF.

Szanowni Państwo!

W kontekście nowych ram finansowych na kolejne siedem lat, a w szczególności unijnego funduszu na rzecz odbudowy Next Generation EU, również na państwach członkowskich ciąży ogromna odpowiedzialność za należyte i zrównoważone zarządzanie finansami UE w interesie europejskich obywateli. Tegoroczne sprawozdanie Trybunału, które miałem możliwość dzisiaj Państwu przedstawić, zwraca uwagę na konieczność **dalszych wysiłków** ze strony wszystkich zaangażowanych podmiotów, tak aby jak najlepiej wykorzystywać unijne środki do kształtowania przyszłości Europy.

Dziękuję za uwagę.